

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

70.

KURIER LITIEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 31-го Августа — 1837 — Wilno. Wtorek. 31-go Sierpnia.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 24-го Августа.

Государыня Императрица, Великій Князь Цесаревичъ и Великая Княжна МАРІЯ НИКОЛАЕВНА изволили осчастливить, 8-го Августа, въ Москвѣ, Россійское Общество любителей Садоводства посещеніемъ выставки предметовъ садоводства.

По прибытіи Ея Величества и Ихъ Высочества въ галерею, нарочно для выставки отдѣланную, Президентъ Общества, Князь Д. В. Голицынъ, Вице-Президенты, Дѣйствительный Членъ Графъ П. А. Толстой Директоръ и Правитель Дѣлъ, сопровождая Высокихъ Посетителей, показывали замѣчательнѣйшіе предметы. — Выходя изъ галереи, Государыня Императрица удостоила милостивымъ воззрѣніемъ воспитанниковъ вновь устроенной при Обществѣ Школы Садоводства, въ которой находятся нынѣ десять бѣдныхъ сиротъ, содержащихся на доходъ съ дачи Студенецъ, дарованной Государынею во временное владѣніе Обществу.

Изъ галереи Ея Величеству и Ихъ Высочествамъ угодно было пройти садомъ къ оранжереямъ Общества въ партеръ, гдѣ за два года предъ симъ не было ни одного растенія.

9-го Августа, въ два часа по полудни, Ея Величество Государыня Императрица съ Ея Императорскимъ Высочествомъ Великою Княжною МАРІЕЮ НИКОЛАЕВНОЮ, изволила выѣхать изъ Москвы, и отправиться по тракту въ Воронежъ, удостоивъ наканунѣ того дня Высочайшимъ присутствіемъ концертъ, данный въ залѣ Благороднаго Собранія Г-жею Крешини. — 8-го числа, въ восемь часовъ утра, изволилъ отправиться для дальнѣйшаго путешествія и Его Императорское Высочество, Государь Наслѣдникъ Цесаревичъ Великій Князь АЛЕКСАНДРЪ НИКОЛАЕВИЧЪ, по тракту ко Владиміру. (С. П.)

— Находящійся при Отдѣльномъ Кавказскомъ Корпусѣ, Генеральнаго Штаба Полковникъ Ковалевскій 2-й, Всемилостивѣе пожалованъ Кавалеромъ Ордена Св. Анны второй степени, Императорскою Короною украшеннаго.

— Его Императорское Величество, въ присутствіи Своемъ въ г. Ковно, Августа 5-го дня 1837 года, соизволилъ отдать слѣдующій приказъ.

Государь Императоръ, при осмотрѣ сего числа собранныхъ при г. Ковно войскъ 1-го Пѣхотнаго Корпуса: 1-й Легкой Кавалерійской дивизіи, 1-й Пѣхотной дивизіи полковъ: Морскихъ Невскаго и Софійскаго, и Нарвскаго Егерскаго, и 3-й Пѣхотной дивизіи полковъ: Пѣхотныхъ Староингерманландскаго и Новоингерманландскаго, и Великолуцкаго Егерскаго, съ Артиллеріею сихъ дивизій и Фурштатскимъ обозомъ, найдя оныя по всемъ частямъ въ отличномъ и примѣрномъ порядкѣ и устройствѣ, объявляетъ совершенную признательность Главнокомандующему Дѣйствующею Арміею, Генералъ-Фельдмаршалу Князю Варшавскому Графу Паскевичу-Эриванскому, и Высочайшее благоволеніе: Генералъ-Адъютантамъ: Командиру 1-го Пѣхотнаго Корпуса, Барону Гейсмару; Начальнику Главнаго Штаба Дѣй-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg, dnia 24-go Sierpnia.

NAJJAŚNIEJSZA CESARZOWA JEJ MOŚĆ, WIELKI XIĄŻE CESARZEWICZ i WIELKA KSIĘŻNA MARYA NIKOLAJEWNIA, d. 8 Sierpnia raczyli uszczęśliwić Rosyjskie Towarzystwo lubowników Ogrodnictwa, nawiedzając wystawę przedmiotów ogrodnictwa.

Po przybyciu NAJJAŚNIEJSZEJ PANI i Ich CESARSKICH WYSOKOŚCI do galeryi, umyślnie na wystawę urządzoney, Prezes Towarzystwa, Xiąże D. Golitsyn Vice-Prezesi: Rzeczywisty Członek Hrabia P. Tolstoy Dyrektor i Rządca Kancellaryi, oprowadzając NAJJAŚNIEJSZYCH GOŚCI, pokazywali godnieysze uwagi przedmioty. Wychodząc z galeryi, CESARZOWA JEJ MOŚĆ zaszczyliła łaskawém weyrzeniem uczniów nowo-urządzoney przez Towarzystwo szkoły ogrodnictwa, w której jest teraz dziesięć ubogich sierot, utrzymywanych kosztem dochodów z folwarku Studeniec, darowanego przez CESARZOWĄ na użytek Towarzystwa.

Z galeryi, NAJJAŚNIEJSZA PANI i Ich CESARSKIE WYSOKOŚCI raczyli przeysść przez ogród, ku cieplarniom Towarzystwa do kwietnika, gdzie przed dwiema laty, ani jednego ziółka nie było.

Dniu 9-go Sierpnia, o godzinie 2 po południu NAJJAŚNIEJSZA PANI z WIELKĄ KSIĘŻNICZKĄ MARYĄ, wyjechała z Moskwy traktem do Woroneża, lecz w wigilią tego dnia raczyła bydz na koncercie Pani Crescini, danym wsali klubu szlacheckiego. — Dnia 8 Sierpnia, o godzinie 8 rano, wyjechał też w dalszą podróż i JEJGO CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKI XIĄŻE NASTĘPCA CESARZEWICZ, traktem do Włodzimierza. (P. P.)

— Zostający przy oddzielnym korpusie Kaukazkim, Półkownik Jeneralnego Sztabu Kowalewski 2-gi, Najłaskawiej mianowany Kawalerem Orderu Sw. Anny drugiego stopnia, Cesarską Koroną ozdobionego.

— JEJGO CESARSKA MOŚĆ, w czasie Swey bytności w m. Kownie, 5-go Sierpnia 1837 roku, raczył wydać następujący rozkaz dzienny:

CESARZ JEJ MOŚĆ, przy obeyrzeniu d. tego pod m. Kownem zebranych woysk i Korpusu piechoty: 1 lekkiej dywizyi Kawaleryyskiej, 1 dywizyi pieszej półków: Morskich, Newskiego i Sofiyskiego, tudzież Narwskiego Strzelców i 3 dywizyi Pieszej półków: piechoty Staroingermanlandzkiego i Nowoingermanlandzkiego, oraz Wielkołuckiego Strzelców, z Artylleryą tych dywizyj i pociągów obozowych, znalazłszy je we wszystkich częściach w odznaczającym się i wzorowym porządku i urządzaniu, oświadcza zupełną wdzięczność Głównodowodzącemu Działającą Armiją, Jenerał-Feldmarszałkowi Xięciu Warszawskiemu Hrabu Paskiewiczowi Erwanańskiemu, i Najwzrzsze zadowolenie: Jenerał-Adjutantom: Dowódczy 1-go korpusu Piechoty, Baronowi Geismarowi, Naczelnikowi Głównego Sztabu Działającej Armii, Xięciu Gorczakowu 3-mu; Jeneralnemu

ствующей Арміи, Князю Горзакъ 5-му; Генераль-Квартирмейстеру сей Арміи, Берсу 2-му; Генераль-Лейтенантамъ: Начальнику Артиллеріи Дѣйствующей Арміи, Гилленшмидту; Начальникамъ дивизій: 3-й Пѣхотной, Шкурину; 1-й Пѣхотной, Мандершперну 1-му; 1-й Легкой Кавалерійской, Барону Офенбергу 1-му, и 1-й Артиллерійской, Перрену; Генераль-Маіорамъ: Начальнику Штаба 1-го Пѣхотнаго Корпуса, Генеральнаго Штаба Гиллейн-фонз-Гембицу; Командирамъ бригадъ: 1-й Легкой Кавалерійской дивизіи, Кусовникову и Барону фонз-Торнау; Пѣхотныхъ дивизій: 1-й, Брозе и фонз-Кауфману, и 3-й, Сумарокову 2-му и Бблевцову 1-му; Оберъ-Квартирмейстеру 1-го Пѣхотнаго Корпуса, Полковнику Озерскому; Командирамъ полковъ, Полковникамъ: Уланскихъ: Санктпетербургскаго, Шатову; Курляндскаго, Фоку; Гусарскихъ: Сумскаго, Ознобичину 1-му, и Клястицкаго, фонз-Фишбаху; Морскихъ: Невскаго, Мартинау; Софійскаго, Эсаулову; Пѣхотныхъ: Староингерманландскаго, Скобелцыну; Новоингерманландскаго, Адлербергу 2-му; Егерскихъ: Нарвскаго, Хотяинцову, и Великолудскаго, Мансурову 2-му; Командирамъ дивизіоновъ полковъ: Уланскихъ: Санктпетербургскаго: Подполковнику фонз-Фалеру, Маіорамъ Слугановскому, Профену, и Командующему, Ротмистру Потту; Курляндскаго: Маіорамъ Эрну, Фрицу, и Командующимъ Ротмистрамъ Рыкунову и Барону Штакельбергу; Гусарскихъ: Сумскаго: Подполковнику де-Росси, Маіору фонз-Рамбаху, и Командующимъ, Ротмистрамъ Калугину и Жудрѣ; Клястицкаго: Командующимъ дивизіонами: Полковнику Тинкову 2-му, и Ротмистрамъ: Филипову, Горничкову и Гурину; Командирамъ баталіоновъ полковъ: Морскихъ: Невскаго: Подполковнику Лисенку 1-му, Маіорамъ: Гарталову, Миллеру и Барону Врангелю 3-му; Софійскаго Маіорамъ: Филипову 3-му, Пономареву, Вишневному 2-му и Командующему Корсакову 5-му; Пѣхотныхъ: Староингерманландскаго: Подполковнику Александрову 1-му, Маіорамъ Мизурину, Орлову 3-му, и Командующему, Капитану Душкевичу, Новоингерманландскаго: Подполковнику Коростовцову 1-му, Маіору Зерцалову, и Командующимъ, Капитанамъ Мицевичу и Ажгаринову; Егерскихъ: Нарвскаго: Подполковникамъ Волокову 2-му и Башуцкому, Маіорамъ Шульману 3-му и Казалову 2-му; Великолудскаго: Полковникамъ Мелихову и Злотковскому, Маіорамъ Игнатьеву 7-му и Андреевскому; 1-й Артиллерійской дивизіи Командирамъ бригадъ, Полковникамъ: 1-й Конно-Артиллерійской, Барону Ролцбергу; Полевыхъ: 1-й, Клягарева, и 3-й, Соколову 2-му; 1-й Конно-Артиллерійской бригады Командирамъ Легкихъ батарей: N. 1-го Командующему, Капитану Штакельбергу, и N. 2-го, Капитану Гедіонову; 1-й Полевой Артиллерійской бригады Командирамъ батарей: Батарейныхъ: N. 1-го, Капитану Пугигину, и N. 2-го, Подполковнику Симаповскому; Легкихъ, Капитанамъ: N. 1-го, Искрицкому, и N. 2-го, Шанторову; 3-й Полевой Артиллерійской бригады: Командирамъ батарей: Батарейной N. 4-го, Подполковнику Бабушкину; Легкихъ. Капитанамъ: N. 6-го, Валькевичу; N. 7-го, Зотову, и N. 8-го, Пржевальскому; Дивизіоннымъ Квартирмейстерамъ: 1-й Легкой Кавалерійской дивизіи, Подполковнику фонз-Ридигеру; Пѣхотныхъ дивизій: 3-й, Подполковнику Мильковскому, и 1-й, Капитану Видау; Командиру 1-й Фурштатской бригады, Подполковнику Воропанову, и всѣмъ Гг. Штабъ и Оберъ-Офицерамъ сихъ войскъ; нижнимъ же чинамъ, въ строю бывшимъ, равно и Фурштата, Его Величество жалуетъ по рублю, по фунту рыбы и по чаркѣ вина на человека.

Его Императорское Величество, при осмотрѣ всѣхъ помнянутыхъ войскъ, изволилъ пайти, что съ 1833 года, когда часть 1-го Пѣхотнаго Корпуса представлена была послѣдній разъ на Высочайшій смотръ, войска сіи сдѣлали весьма значительные успѣхи по всѣмъ частямъ воинскаго образованія, и тѣмъ доведены до того вполне удовлетворительнаго состоянія, въ которомъ найдены при теперешнемъ Высочайшемъ смотрѣ. Относя сіе къ неусыпнымъ трудамъ и заботливости Главнокомандующаго Дѣйствующей Арміею, Его Величество вмѣняетъ Себѣ въ особенное удовольствіе повторить еще разъ полную и совершенную признательность Генераль-Фельдмаршалу Князю Варшавскому Графу Паскевичу-Эриванскому, и Высочайшее благоволеніе всѣмъ Начальникамъ означенныхъ войскъ.

— Производятся, за отличіе по службѣ, изъ Капитановъ въ Маіоры: Пѣхотныхъ полковъ: Староингерманландскаго Душкевичъ, и Новоингерманландскаго Ажгариновъ и Мицевичъ. (Рус. Ин.)

Kwatermistrzowi tej Armii, Betgowi 2-му; Jenerał-Porucznikom: Naczelnikowi Artylleryi Działającej Armii, Gillensmidtowi; Naczelnikom dywizyj; 3-ey Pieszey, Szkurinowi; 1-ey Pieszey, Mandernszternowi 1-му; 1 Lekkiej Jazdy, Baronowi Offenbergowi 1-му; i 1-ey Artylleryyskiej, Perrenowi; Jenerał-Majorom: Naczelnikowi Sztabu 1-go Korpusu Piechoty, Jeneralnego Sztabu Gillein-von-Gembicowi; Dowódczom brygad: 1-ey dywizyi Lekkiej Jazdy, Kusownikowi i Baronowi von-Tornau; dywizyi Pieszych: 1-ey, Brose i von-Kauffmanowi, tudzież 3-ey, Sumarokowu 2-му i Bielewcowu 1-му: Ober-Kwatermistrzowi 1-go Korpusu Piechoty, Półkownikowi Oziarskiemu; Dowódczom Półków: Półkownikom: Ułańskich: Sankt-Petersburskiego, Szatowu; Kurlandzkiego, Fokowi; Huzarskich: Sumskiego, Oznobiszinowi 1-му; i Klastyckiego, von-Fischbachowi; Morskich: Newskiego, Martinau; Sofijskiego, Esaulowi; Pieszych: Staroingermanlandzkiego, Skobelcynowi; Nowoingermanlandzkiego, Adlerbergowi 2-му; Strzelców: Narwskiego, Chotiaincowi, i Wielkołuckiego, Mansurowu 2-му; Dowódczom dywizyonów półków: Ułańskich: Sankt-Petersburskiego, Podpółkownikowi von-Falerowi, Majorom Stuczanowskiemu, Profenowi, i Dowódczemu, Rotmistrzowi Potowski; Kurlandzkiego: Majorom Ernowi, Fritzwowi i Dowódczemu, Rotmistrzowi, Rykunowi i Baronowi Stackelbergowi; Huzarskich: Sumskiego: Podpółkownikowi de-Rossi, Majorowi von-Rambachowi, i Dowódczemu, Rotmistrzowi Katuginowi i Żudrze; Klastyckiego: Dowódczemu dywizyonami: Półkownikowi Tinkowu 2-му i Rotmistrzowi: Filipowu, Gornickiemu i Hurynowi; Dowódczom batalionów półków: Morskich: Newskiego: Podpółkownikowi Lisenkowi 1-му; Majorom: Hartatowu, Müllerowi i Baronowi Wrangelowi 3-му; Sofijskiego Majorom: Filipowu 3-му, Ponomarewu, Wiszniewskiemu 2-му i Dowódczemu Korsakowu 5-му; Pieszych: Staroingermanlandzkiego: Podpółkownikowi Alexandrowu 1-му, Majorom Miczurinowi, Orłowu 3-му, i Dowódczemu, Kapitanowi Duszkieвичowi; Nowoingermanlandzkiego: Podpółkownikowi Korostowcowu 1-му, Majorowi Ziercatowu i Dowódczemu, Kapitanowi Micewiczowi i Ażgarinowi; Strzeleckich: Narwskiego: Podpółkownikowi Wotkowu 2-му, i Baszuckiemu, Majorom Szulmanowi 3-му i Kaczatowu 2-му; Wielkołuckiego: Półkownikowi Melichowu i Zlotkowskiemu, Majorom Ihnatjewu 7-му i Andryewskiemu; 1-ey dywizyi Artylleryyskiej Dowódczom brygad, Półkownikom: 1 Konno-Artylleryyskiej, Baronowi Roltzbergowi; Polowych: 1-ey, Kluczarewu, i 3-ey, Sokolowu 2-му; 1-ey Konno-Artylleryyskiej brygady Dowódczom Lekkich bateriy: N. 1-go Dowódczemu, Kapitanowi Stackelbergowi, i N. 2-go, Kapitanowi Hedionowi; 1-ey brygady Polowej Artylleryi Dowódczom bateriy: Pozycyjnych: N. 1-go, Kapitanowi Piczuginowu i N. 2-go, Podpółkownikowi Simanowskiemu; Lekkich, Kapitanom: N. 1-go Iskrzyckiemu, i N. 2-go, Szantorowu; 3-ey Polowej brygady Artylleryczney: Dowódczom bateriy: Pozycyjney N. 4-go, Podpółkownikowi Babuszkinu; Lekkich: Kapitanom: N. 6-go Walkiewiczowi; N. 7-go, Zotowu, i N. 8-go, Przewalińskiemu; Kwatermistrzom Dywizyynym: 1-ey dywizyi Lekkiej Jazdy, Podpółkownikowi von-Rüdigerowi; dywizyi Pieszych: 3-ey, Podpółkownikowi Milkowskiemu, i 1-ey Kapitanowi Widau; dowódcy 1-ey brygady Pociągowej, Podpółkownikowi Woropanowu, i wszystkim PP. Sztabu i Ober-Oficerom tych woysk, a woyskowym rang niższych, byłym w szeregach, jako też i Pociągowym, Cesarz Jego Mość, назнача po rublu, po funcie рыбы i po porcyi wódki na osobę.

Jego Cesarzka Mość, przy obejrzeniu wszystkich woysk wymienionych, raczył znaleźć, iż od roku 1833, kiedy część 1-go Korpusu Piechoty była przedstawiana ostatni raz na Najwyższy przegląd, woyska te uczyniły nader znaczne postępy we wszystkich częściach woyskowego ukształcenia, i przez to zostały doprowadzone do tego nayożądniejszego stanu, w którym były znalezione przy teraźniejszym Najwyższym przeglądzie. Przypisując to niezmordowanemu pracom i troskliwości Głównodowodzącego działającą Armiją, Cesarz Jego Mość poczytuje Sobie za szczególne ukontentowanie powtórzyć jeszcze raz zupełną wdzięczność Jenerał-Feldmarszałkowi, Xięciu Warszawskiemu, i Najwyższe zadowolenie wszystkim Naczelnikom woysk pomienionych.

— Za odznaczenie się w służbie, zostali podniesieni Kapitanowie na Majorów: półków Pieszych: Staroingermanlandzkiego Duszkieвич, i Nowoingermanlandzkiego Ażgarinow i Micewicz. (R. I.)

Правила объ установлении семейныхъ рекрутскихъ очередей на числѣ работниковъ.

(Окончаніе.)

9) Но въ одинъ и тотъ же наборъ очередное семейство даетъ одного рекрута, не болѣе, хотя бы оно имѣло въ нѣсколько кратъ болѣе работниковъ, нежели другія. На семь оснований если бы по правилу, выше изложенному (пр. 8), слѣдовало взять съ семейства въ одинъ и тотъ же наборъ и перваго и втораго, или втораго и третьяго рекрута, то брать съ него одного рекрута, а прочихъ изъ послѣдующихъ очередныхъ семействъ, хотя бы то было изъ самыхъ низшихъ; втораго же, или третьяго рекрута брать съ него при наборѣ послѣдующемъ, но не далѣе какъ при первомъ, если къ тому времени не измѣнятся очередныя отношенія къ нему прочихъ семействъ.

(Къ Уст. пов. въ замѣнъ ст. 99).

10) Поставки рекрутъ, при прежнихъ ревизіяхъ бывшія, зачитать семействамъ слѣдующимъ образомъ:

а) По установленному порядку (Уст. пов. ст. 115) всякая поставка рекрута должна быть отмѣчаема въ очередномъ спискѣ противу того семейства, которое его поставило, начиная съ седьмой ревизіи, то есть, съ 1816 года, хотя бы оно поставило его не изъ своихъ членовъ, но по найму изъ чужихъ, или вмѣсто рекрута представило зачетную квитанцію, частно имъ приобрѣтенную.

б) Рекрутъ, поставленный въ теченіи ревизіи шестой и предшествовавшихъ ей, въ счетъ не принимать.

в) Изъ рекрутъ, въ теченіи седьмой ревизіи поставленныхъ, по наступленіи восьмой ревизіи зачитать семейству не болѣе, какъ одного послѣдняго рекрута, тѣмъ же порядкомъ, который выше въ правилахъ 8 и 9 определенъ, а именно: если, на примѣръ, семейство въ теченіи седьмой ревизіи поставило рекрута отъ десяти работниковъ, то по наступленіи восьмой ревизіи брать вновь съ него рекрута по очереди съ тѣми, въ коихъ по пяти работниковъ, то есть, считать его первымъ послѣ семейства, имѣющихъ по шести работниковъ, а не съ тѣми, кои имѣютъ по девяти работниковъ.

(Къ Уст. пов. въ замѣнъ ст. 101).

11) Прибыль работниковъ, происшедшая въ семействѣ въ теченіи времени отъ одного набора до другаго, возводить семейство при семъ другомъ наборѣ въ очереди высшій, соразмѣрно ихъ прибыли, убыль же ихъ низводить его, по соразмѣрности ея, въ очереди низшій. Но если работники поступили въ рекруты по найму за чужія семейства, то они считаются въ своихъ семействахъ до ревизіи такъ, какъ бы на лицо состояли, и потому семейства ихъ въ очереди низшій не перемѣщать, доколѣ въ нихъ число работниковъ не измѣнится отъ иныхъ законныхъ причинъ, смертію, или другимъ какимъ либо событіемъ. (Уст. пов. ст. 19, дополн. 2).

(Къ Уст. пов. въ замѣнъ ст. 101).

12) Если семейство по поставкѣ своего перваго или инаго послѣдующаго рекрута раздѣлилось по правиламъ, для сего установленнымъ, (Уст. пов. ст. 110): то всѣ рекруты, поставленные имъ до сего раздѣла, не считаются въ послугу, ни тѣмъ лицамъ, кои въ немъ остались, ни тѣмъ, кои отъ него отдѣлились; но оно само и каждое изъ отдѣлившихся, ставъ въ ту линію очередей, которую определяетъ наличное число его работниковъ, даетъ рекрутъ, начиная опять съ перваго.

(Къ Уст. пов. въ замѣнъ ст. 102).

13) Если очередныя семейства по числу работниковъ равны между собою, но въ одномъ изъ нихъ болѣе работниковъ старшихъ по лѣтамъ, нежели въ другомъ: то рекрута ставить прежде то семейство, въ которомъ болѣе работниковъ старшихъ по лѣтамъ; если же они равны и въ числѣ работниковъ старшихъ по лѣтамъ, то ставить прежде то, въ коемъ болѣе холостыхъ, или вдовыхъ, но бездѣтныхъ, а если и въ сихъ отношеніяхъ равны, то ставить прежде то, которое имѣетъ менѣе душъ не рабочихъ, если же и въ семъ равны, то бросаютъ жеребій, которое изъ нихъ должно прежде поставить рекрута. Если многорабочія очередныя семейства должны дать въ предстоящій наборъ по второму или третьему рекруту (пр. 8), а между собою они будутъ равны во всѣхъ вышеозначенныхъ отношеніяхъ, но одни изъ нихъ поставили своихъ первыхъ рекрутъ ранѣе, нежели другія, то и вторыхъ или третьихъ рекрутъ они должны дать прежде сихъ равныхъ имъ семействъ безъ жеребья.

(Къ Уст. пов. въ замѣнъ ст. 103).

14) Если за семейство, подлежащее въ наступившій наборъ очереди рекрутской, принять въ рекруты въ зачетъ ему одинъ изъ членовъ его по соб-

PRAWIDŁA O USTANOWIENIU FAMILIYNYCH REKRUTSKICH KOLEI Z LICZBY ROBOTNIKÓW.

(Dokończenie).

9) Ale do jednego i tegoż naboru rodzina w kolei będąca daje jednego, nie więcej rekruta, chociażby kilkakroć miała więcej robotników, aniżeli inne. Na ten ośniewie, jeżeliby podług prawidła, wyżej objętego (prawidło 8), należało wziąć z rodziny do jednego i tegoż naboru i pierwszego i drugiego, albo drugiego i trzeciego rekruta, tedy brać z niej rekruta jednego, a dalszych z rodzin następujących w kolei będących, chociażby to było z najniższych; rekruta zaś drugiego, albo trzeciego brać z niej przy naborze następującym, ale nie daley, jak w pierwszym, jeżeli do tego czasu nie odmienią się kolejne do niej stosunki innych rodzin.

(Do Ustawy pow. na odmianę art. 99).

10) Stawienia rekrutów, które były przy pierwszych rewizjach, policzać rodzinom sposobem następującym:

a) Podług ustanowionego porządku, (Ustawa powinności art. 115) każde stawienie rekruta powinno być zapisywane do spisu kolejnego, naprzeciw tej rodziny, która go stawia, zaczynając od rewizji siódmej, to jest: od roku 1816, chociażby go zdała nie ze swoich członków rodzinnych, ale z najęcia obcych, albo chociażby zamiast rekruta okazała kwietacyą z policzenia rekruta, przez nią nabytą.

b) Rekrutów, danych w ciągu rewizji szóstej i ją poprzedzających, do rachunku nie przyjmować.

c) Z rekrutów, w ciągu siódmej rewizji danych, po nastaniu ósmego popisu ludności policzać rodzinie nie więcej, jak jednego rekruta ostatniego, tymże porządkiem, który wyżej w prawidłach 8 i 9 jest opisany, a mianowicie: jeżeli naprzykład, rodzina w ciągu siódmej rewizji dała rekruta z robotników dziesięciu, tedy po nastaniu rewizji ósmey brać z niej znowu rekruta w kolei z temi, u których jest po pięciu robotników, to jest: uważać ją za pierwszą po rodzinach, mających po sześciu robotników, nie zaś z temi, które mają po dziewięciu robotników.

(Do Ust. pow. na odmianę art. 101).

11) Przybyt robotników, wynikły w rodzinie w przeciągu czasu od naboru jednego do drugiego, podnosi rodzinę przy tym drugim naborze do kolei wyższych, w miarę ich przybytu, ubytek zaś ich zniża ją w miarę ubytku do kolei niższych. Ale jeżeli robotnicy weszli na rekrutów z najęcia za rodziny obce, w ówczes ci robotnicy liczą się w swoich rodzinach do rewizji tak, jakby byli w niej obecnymi, i dla tego ich rodzin do kolei niższych nie policzać, dopóki w nich liczba robotników nie odmieni się z innych przyczyn, przez śmierć, lub inny jakikolwiek wypadek. (Ust. powin. art. 19, dodatek 2).

(Do Ust. pow. na odmianę art. 101).

12) Jeżeli rodzina po oddaniu pierwszego albo innego należnego rekruta, rozdzieliła się podług prawideł na to ustanowionych (Ustawa pow. art. 110), tedy wszyscy rekruci, dani przez nią przed tym podziałem, nie policzają się do posługi, ani tym osobom, które w niej pozostały, ani tym, które z niej oddaliły się; ale ta sama rodzina i każda z oddzielnych, stojąc w tej linii kolei, którą naznacza obecna liczba jej robotników, daje rekrutów, zaczynając znowu od pierwszego.

(Do Ust. powin. na odmianę art. 102).

13) Jeżeli rodziny kolejne w liczbie robotników równe są między sobą, lecz w jednej z nich więcej robotników starszych wiekiem aniżeli w innej: tedy rekruta daje pierwsi. ta rodzina, w której więcej jest robotników starszych w latach; jeżeli zaś są równe i w liczbie robotników starszych co do lat, tedy ta pierwsi daje, w której więcej jest nieżonatych, albo wdowców, ale bezdźetnych, a jeżeli i w tém są równe, tedy daje pierwsi ta rodzina, która ma mniej dusz nieroboczych, jeżeli zaś i w tém są równe, tedy mają rzucić los, która z nich pierwsi powinna dać rekruta. Jeżeli rodziny wielorobotnicze na kolei będące powinny dać w następnym naborze po drugim, albo trzecim rekrucie (pr. 8), a między sobą będą równe we wszystkich wyżej opisanych względach, ale jedne z nich dały pierwszych swoich rekrutów wcześnię od innych, tedy i drugich lub trzecich rekrutów powinny dać pierwsi od tych różniących się od nich rodzin bez losu.

(Do Ustawy pow. na odmianę art. 103).

14) Jeżeli za rodzinę, ulegającą w nadchodzącym naborze rekruckiej kolei, przyjęty został na rekruta z policzeniem jej tego, jeden z jej członków z własney swej

ственному его желанію, то разумѣется, что одно должно быть считаемо отведшимъ свою очередь. — Равнымъ образомъ надлежитъ считать его отведшимъ свою очередь по наступившему набору и въ томъ случаѣ, когда оно въ зачетъ себя поставило въ рекруты наемника, или представило иную установленную квитанцію зачетную; и въ сихъ случаяхъ оно въ наличности своихъ членовъ — работниковъ считается точно такъ, какъ бы взяты были рекруты изъ сихъ членовъ. Но квитанціи, выданныя на поступившихъ въ службу охотою за цѣлое общество, также на отданныхъ въ службу по приговорамъ обществъ за дурное поведение, или по приговорамъ суда за преступленіе, не отмѣчаютъ въ очередныхъ спискахъ въ частную послугу никакому семейству, а считать зачтенными за общество точно такъ, какъ люди сѣи были отданы.

(Къ Уст. пов. въ замѣнъ ст. 104).

15) Въ прочихъ дѣлахъ объ установленіи и учетѣ семейныхъ рекрутскихъ очередей, поступать по Уставу о повинностяхъ ст. 105, 131, 135, съ наблюденіемъ слѣдующихъ правилъ:

а) Давать отъ Казенной Палаты дозволеніе на раздѣлъ семейства, хотя бы въ каждой части его и не было трехъ работниковъ, если раздѣлъ нуженъ для вступленія холостого или вдовца въ бракъ со вдовою, имѣющею свой домъ безъ работника, или съ однимъ работникомъ при малолѣтнихъ дѣтяхъ, или для вступленія чрезъ женитбу въ домъ къ такому хозяину, у котораго ятъ дѣтей мужескаго пола.

(Къ Уст. пов. въ дополн. ст. 110).

б) Казенная Палата, по полученіи Манифеста о наборѣ и по составленіи росписанія на основаніи Устава ст. 55, о количествѣ рекрутъ, съ каждого участка слѣдующихъ, должна немедленно обревизовать всѣ семейные очередные списки, содержащія въ себѣ рекрутскомъ столѣ (ст. 14) дополнены ли они полученными свидѣніями о прибылѣ и убылѣ людей въ семействахъ, рекрутству подлежащихъ. За тѣмъ Казенная Палата, по каждому семейству участка, составлять сообразно прилагаемой при семъ формѣ краткій учетъ: 1) сколько по очередному списку состоитъ въ семействѣ наличныхъ ревизскихъ душъ и между ними наличныхъ работниковъ, 2) сколько семействъ поставило рекрутъ при прежнихъ наборахъ, отъ какого числа работниковъ, и наконецъ 3) какія именно семейства должны поставить по рекруту въ предстоющій наборъ, и какія семейства стоятъ за ними на очереди, то есть обязанными дать рекрутъ или въ сей же самой наборъ, если въ первыхъ семействахъ не будетъ людей, къ службѣ годныхъ, или же въ наборъ послѣдующій. Одинъ экземпляръ сего учета отсылается, сколько можно благовременно, въ участокъ съ тѣмъ, чтобы онъ былъ тамъ самимъ обществомъ повѣренъ съ дѣйствительнымъ числомъ работниковъ, съ отмѣтками выбылыхъ и въ другихъ отношеніяхъ по статьѣ 94 Устава о повинностяхъ, и возвращенъ въ Казенную Палату; а потомъ уже, по исправленіи, другой экземпляръ учета отсылается въ рекрутское Присутствіе; а какъ въ семъ учетѣ семейныя очереди будутъ показаны съ совершенною точностію, то рекрутскія Присутствія не могутъ отступать отъ него иначе, какъ по причинамъ очевиднымъ и съ строгою ответственностію, когда отступленіе найдено будетъ неправильнымъ.

(Къ Уст. пов. въ зам. дополн. къ ст. 129).

Подлинныя правила подписаль: *Предсѣдатель Государст. Совѣта, Графъ Новосильцовъ. (С. В.)*
(Форма принадлежащая къ симъ правиламъ сообщена будетъ въ послѣдствіи нашимъ гитателамъ.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 31-го Августа.

Съ 28 на 29 ч. с. м. заболѣло въ Берлинѣ холерою 90 особъ и умерло отъ нея 36. — Съ 29 на 30 заболѣло тоюже болѣзнію 100 чел. и умерло изъ этого числа 55. — Съ 30 на 31 заболѣло 102 и умерло 64.

— По письмамъ изъ Бреслава, съ 28 до 29 ч. с. м., заболѣло тамъ холерою только еще 12 чел. — Въ Данцигѣ съ 20 ч. с. м., когда въ тамошнихъ окрестностяхъ наступила влажная и холодная погода, холера вообще уменьшилась, такъ, что въ скоромъ времени ожидали совершеннаго уничтоженія этой эпидеміи. (A.P.S.Z.)

Ф р а н ц і я.

Парижъ, 22-го Августа.

Баронъ Люи вчера въ слѣдствіе утомительной прогулки въ жаркую пору, пораженъ ударомъ. Медики сомнѣваются на счетъ его выздоровленія.

охоты, tedy samo z siebie wypada, że ta rodzina powinna być uważana za odbyłą swą kolej. — Równym sposobem należy ją uważać za odbyłą swą kolej w nastalym naborze i w tym razie, jeżeli na policzenie sobie dała na rekruta najemnika, albo okazała inną ustanowioną kwietacyą zaliczną; i w tych zdarzeniach w obecności swoich członków - robotników uważa się zupełnie tak, jakby byli wzięci rakruci z tych członków. Lecz kwietacye, wydane z weszłych do służby z ochoty za całą gminę, tudzież z oddanych na służbę z wyroków gmin za złe prowadzenie się, lub z wyroków sądu za występki, nie zapisywać do spisów kolejnych do posługi szczególnej żadney rodzinie, lecz uważać jako policzonych za gminę zupełnie tak, jak ci ludzie byli oddani.

(Do Ustawy powinności na odmianę art. 104).

15) W innych działaniach o ustanawianiu i policzaniu familiynych kolei rekruckich, postępować podług Ustawy o powinnościach art. 105, 131, 135, z zachowaniem prawideł następujących:

a) Izba Skarbowa ma dawać pozwolenia na dział rodziny, chociażby w każdej jej części nie było trzech robotników, jeżeli dział potrzebnym jest dla wejścia nieżonatego albo wdowca w małżeństwo z wdową, mającą dom swój bez robotnika, albo z jednym robotnikiem przy małoletnich dzieciach, albo dla wstąpienia przez ożenienie się do domu takiego gospodarza, u którego nie ma dzieci płci męskiej.

(Do Ustawy powin. na odmianę art. 110).

b) Izba Skarbowa, po otrzymaniu Manifestu o naborze i po ułożeniu rozpisania na ośnowie Ustawy art. 55, o ilości rekrutów, z każdego uczątku przypadających, powinna niezwłocznie przejrzyć wszystkie familiyne kolejne spisy, utrzymywane w rekruckim jej stole (art. 14), czy dopełnione są otrzymaniami wiadomościami o przybyciu i ubytku ludzi w rodzinach, zaciągowi ulegających. Potem Izba Skarbowa, o każdej rodzinie uczątku, robi podług załączanej przy tém formy krótki obrachunek: 1) ile w kolejnym spisie znajduje się w rodzinie obecnych dusz rewizyjnych i między innemi obecnych robotników, 2) ile rodzin dało rekrutów w naborach uprzednich, z jakiej liczby robotników, i nakoniec 3) jakie mianowicie rodziny powinny dać po rekrucie w następującym naborze, i jakie rodziny znajdują się po nich w kolei, to jest: są obowiązane dać rekrutów albo w tymże samym naborze, jeżeli u rodzin pierwszych nie będzie ludzi do służby zdalnych, albo też w naborze następującym. Jeden exemplarz tego rachunku odsyła się, jak można najwcześniej do uczątku z ostrzeżeniem, ażeby przez samę gminę był tam sprawdzony z rzeczywistą liczbą robotników, z adnotacyami do niego wybytych, a w innych względach podług artykułu 94 Ustawy o powinnościach, i powrócony do Izby Skarbowej; a potem, już po poprawieniu, drugi exemplarz obrachunku odsyła się do Urzędu Rekruckiego; a ponieważ w tym obrachunku kolejne familiyne będą wykazane z zupełną dokładnością, przeto Urzędy Rekruckie nie mogą odstępować od niego inaczej, jak tylko dla przyczyn oczywistych i ze ścisłą odpowiedzialnością, jeżeli odstępienie będzie znalezione niezgodnem z prawidłami.

(Do Ustawy powinności na odmianę art. 129).

Autentyczne prawidła podpisał: *Prezydent Rady Państwa Hrabia Nowosilcow. (G. S.)*

(Formę do tych prawideł należącą, umieścimy naszym czytelnikom w jednym z następujących numerów Kurjera Litewskiego).

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P r u s s y a.

Berlin, dnia 31 Sierpnia.

Z dnia 28 na 29 zachorowało w Berlinie na cholere 90 osób i umarło z tej liczby 36. — Z dnia 29 na 30 zachorowało na tęż chorobę 100 osób, a umarło z tej liczby 55. — Z dnia 30 na 31 zachorowało 102 osoby, i z tej liczby umarło 64.

— Podług listów z Wrocławia, zachorowało tam od dnia 28 do 29 t. m. tylko jeszcze 12 osób. — W Gdańsku od dnia 20 t. m., po nastaniu w tamiecznych okolicach wilgotnego i zimnego powietrza, paroxyzmy choleryczne powszechnie się zmniejszyły tak, że spodziewają się prędkiego całkowitego zniknięcia tej epidemii. (A.P.S.Z.)

F r a n c y a.

Paryż, dnia 22 Sierpnia.

Baron Louis wczora, skutkiem utrudzającego spaceru podczas wielkiego upału, uderzony został apoplexyą. Lekarze wątpią o jego wyzdrowieniu.

— Известіе о томъ, что кто-то во время проѣзда Короля выронилъ пистолетъ изъ подъ сертука, чему приписывали нѣкоторую важность, объясняется слѣдующимъ образомъ: Во вторникъ когда Король уже проѣхалъ и многіе находившіеся при немъ ушли въ разныя стороны, одинъ сапожникъ, который также тамъ стоялъ упустилъ пистолетъ и нагнулся поднять его. Присутствовавшіе полицейскіе агенты должны были задержать его и отвести въ Префектуру полиціи, гдѣ онъ былъ допрашиваемъ. Изъ показаній его вышло, что онъ пистолетъ получилъ въ наслѣдство и что только случайно прибылъ къ Тюильери. Такъ какъ пистолетъ не былъ заряженъ и показанія подтвердились, то его освободили.

— 21 Августа Парижская Академія имѣла свое публичное годовое засѣданіе. Г. *Араго* произнесъ похвальную рѣчь для *Корнота*, продолжавшуюся 3 часа, потомъ происходила обыкновенная раздача наградъ.

— Городъ Ст. Этіеннъ разлитіемъ рѣки (Фюранъ) опять затопленъ какъ въ 1834. Причиненный этимъ наводненіемъ вредъ, еще не исчисленъ; многіе также лишились жизни. (A.P.S.Z.)

23 го Августа.

Хотя не было объявлено, что Герцогиня Орлеанская беременна, и исключительно только утѣшались этою надеждою въ семейственномъ кругу, известіе однако на счетъ сего, произвело въ публикѣ удовольствіе.

— Слышно, что морскій Министръ Адмиралъ *Розамель*, намѣренъ увеличить число Офицеровъ по морской службѣ.

— Генералъ *Румини* на дняхъ отправляется въ Лондонъ, по особымъ порученіямъ нашего Правительства.

— *Gazette de France* пишетъ: „Не смотря на движенія *Донъ-Карлоса*, Англичане не отступаютъ отъ своей системы вооруженнаго посредничества на всѣхъ пунктахъ береговъ, которые могли бы быть осаждены Карлистами. Въ Валенціи, Бильбао и Ст. Себастьянѣ, выступило войско на берегъ для доставленія помощи гарнизонамъ. Чтожь иное эта система, какъ не рѣшительное постановленіе осадить всѣ Испанскіе берега, чтобы обезпечить для себя эти мѣста, чрезъ которыя Англійская торговля провозитъ свои товары.“ (G. C.)

24-го Августа.

Вчера Графъ *Поццо-ди-Борго* и Президентъ Совѣта имѣли честь обѣдать съ Королемъ и Королевскою Фамиліею въ Ст. Клу. — Герцогъ и Герцогиня Орлеанскіе въ будущую субботу отправляются въ лагерь при Компьенѣ, а вмѣстѣ съ ними и вдовствующая Герцогиня *Мекленбургъ-Шверинская*, гдѣ останутся во все продолженіе маневровъ. Около 20 Сентября и Король съ Фамиліею отправится въ Компьенъ на 5 или на 6 дней.

— Г. *Тьерсъ* прибылъ въ Тулузу и ежедневно ожидаютъ его въ Парижѣ.

— Съ того времени какъ Принцъ Людвикъ *Бонапарте* прибылъ въ Арененбергъ, ничего болѣе не слышно о перемѣщеніи Князя *Монтебелло*, и кажется нѣтъ сомнѣнія, что намѣрены требовать удаленія Принца, какъ только поправится здоровье Герцогини *Ст. Ле*.

— Въ *Toulonnais* содержится: „Линійные корабли *Юпитеръ* и *Сантис-Петри* принадлежащіе къ Левантской дивизіи командуемой Контръ-Адмираломъ *Галлоа*, намѣревались отплыть въ Аѳины, какъ получена телеграфическая депеша, по которой путешествіе ихъ остановлено. Въ депешѣ сей предписано, что оба сии корабли и *Trident* должны быть въ готовности къ отплытію за первымъ знакомъ. Мнѣнія о назначеніи сихъ кораблей разнообразны. Между тѣмъ свѣдущіе люди догадываются, что они отплывутъ въ Кадиксъ а оттуда въ Лиссабонъ.“

— По письмамъ съ острова Бурбонскаго, тамошній Губернаторъ 7 Мая распустилъ колоніальный Совѣтъ, въ слѣдствіе адреса, который подало ему сіе собраніе какъ отвѣтъ, на рѣчь при открытіи.

— Правительство получило сегодня слѣдующую телеграфическую депешу: „*Байонна*, 23 Августа въ 3 часа утра. (Мадридъ 19 Августа). Французскій Посланникъ къ Министру иностранныхъ дѣлъ. Министерство *Каламравы* въ слѣдствіе военныхъ демонстрацій, которыя ни къ столкновеніямъ ни къ безпорядкамъ не подало повода, все вмѣстѣ подало въ отставку. По Королевскому постановленію отъ 18 ч., кабинетъ составленъ слѣдующимъ образомъ. *Эспартеро* Военнымъ Министромъ и Президентомъ Совѣта. (*Донъ Педро Шакоз* остается временно управляющимъ военнымъ департаментомъ). *Бардакис* первымъ Статсъ-Секретаремъ; *Вадилло* Министромъ Внутреннихъ Дѣлъ; *Сальвато* Министромъ Юстиціи; *Піо-Пита-Пизарро*, Министромъ Финан-

— Вѣдомость, изъ podczas przejazdu Króla pewney osobie wypadł z pod surduta pistolet, czemu przypisywano niejaką wagę, a której nie było rzeczywiście, objaśnienia się następującym sposobem: We wtorek, gdy Król już przejechał i wiele osób zgromadzonych podczas przejazdu J. Kr. M. oddaliło się w różne strony, czeladnik jeden szewiecki, który również tam stał, upuścił pistolet i nachylił się dla jego podjęcia. Obecni ajenci policyjni, musieli tego człowieka zatrzymać i odprawdzili do prefektury, gdzie był badany. Z objaśnień jego wykazało się, iż ten pistolet, otrzymawszy w spadku, zabrał go dopiero, i że tylko przypadkiem zaszedł w okolice Tuilleries. Pistolet nie był nabit i ponieważ śledzenia powierdziły potwysze wyznanie, tedy zatrzymanego natychmiast uwolniono.

— Dnia 21 Sierpnia, Akademia Paryzka miała publiczne swe roczne posiedzenie. P. *Arago* miał mowę pochwalną o *Karnocie*, trwającą trzy godziny, po czém odbyło się zwyyczajne rozdanie nagród.

— Miasto St. Etienne znówu, jak w r. 1834, zostało zalane przez wylew r. Furend. Zrządzone przez powódz szkody, nie są jeszcze wyliczone; wiele również osób, straciło życie.

Dnia 23.

Lnbo nie było jeszcze żadnego ogłoszenia, aby *Xiężna Orleans* była w ciąży, i w samém tylko gronie rodziném cieszone się tą nadzieją, wiadomość jednak o tem, sprawiła w publiczności ukontentowanie.

— Słychać, że Minister morski Admirał *Rosamel*, ma zamiar powiększyć wszystkie kadry oficerów marynarki.

— Jenerał *Rumigny*, udaje się w tych dniach do Londynu, ze szczególnymi zleceniami Rządu naszego.

— *Gazette de France* powiada między innemi: „Mimo postępów *Don Karlosa*, trzymają się Anglicy swego systematu zbroynę interwencyi na wszystkich punktach brzegowych, któreby przez Karolistów osadzone być mogły. W Walencyi, Bilbao i San Sebastian, wysiadło woysko na ląd, ażeby nieść pomoc załogom. Cóż innego znaczy ten system, jeżeli nie szczere postanowienie osadzenia wszystkich brzegów Hiszpanii, ażeby zapewnić sobie te punkta, przez które handel angielski towary swoje wprowadza.“ (G. C.)

Dnia 24.

Wczora Hrabia *Pozzo di-Borgo* i Prezydent Rady mieli szczęście obiadować w St. Cloud z Królem i rodziną Królewską. — *Xięże* i *Xiężna Orleañscy* w towarzystwie *Xiężny Meklemburskiej* wdowy udają się w przyszłą sobotę do obozu pod Compiègne i mają tam zabawić przez cały czas trwania obozu. Około 20 Września Król i rodzina Królewska na 5 lub 6 dni udadzą się również pod Compiègne.

— P. *Thiers* przybył do Tuluzы i codziennie oczekiwany jest w Paryżu.

— Od przybycia *Xięcia Ludwika Buonapartego* do Arenenbergu, nic nie mówią o przeniesieniu *Xięcia Montebello*, i zdaje się pewnem, iż mają zamiar żądać oddalenia *Xięcia Ludwika*, jak tylko *Xiężna St. Leu* przyjdzie do zdrowia.

— W *Toulonnais* czytamy: „Okręty liniowe *Jupiter* i *Santi Petri*, należące do dywizyi Lewantskiej, dowodzonej przez Kontr-Admirala *Gallois*, były w zamiarze wypłynienia do Aten, gdy otrzymano depeszę telegraficzną, przez którą wstrzymane zostało ich odejście, rozkazano bowiem, ażeby oba te okręty i *Trident* były w pogotowiu do odpłynienia za pierwszym znakiem. Zdania o przeznaczeniu tych okrętów są rozmaite. Tymczasem osoby dobrze świadome domyślają się, że te okręty popłyną do Kadyxu, a ztamtąd do Lisbony.“

— Podług listów z wyspy Bourbon, Gubernator tamieczny 7-go Maja rozwiązał Radę kolonialną, podobno, skutkiem adresu, który mu podało to zgromadzenie, jako odpowiedź na mowę, mianą przy otwarciu.

— Rząd otrzymał dzisiaj następującą depeszę telegraficzną: „*Bayonna*, 23 Sierpnia o godz. 3 rano. (Madyryt 19 Sierpnia). Posel Francuzki do Ministra spraw zewnętrznych. Ministerjum *Calatravy* skutkiem demonstracyi wojennych, które ani do kollyzyi, ani do rozruchow nie dały powodow, razem całe podało się do uwolnienia. Przez dekret Królewski dnia 18, Gabinet złożony został następującym sposobem: *Espartero* Ministrem wojny i Prezydentem Rady. (*Don Pedro Chacon* pozostaje tymczasem na czele departamentu wojkowego). *Bardaxi* pierwszym Sekretarzem Stanu; *Vadillo* Ministrem spraw wewnętrznych; *Salvato* Ministrem sprawiedliwości; *Pio-Pita-Pizarro* Ministrem Skarbu; *San-Miguel* tymczasowie Ministrem marynarki. Wszyscy ci Ministrowie, oprócz P. *Bardaxi*, są Członka-

25-20 Августа.

Г Е Р М А Н І Я.

И т а л ѣ я.

Dnia 25-go.

N I E M C Y.

W E O U H Y.

Listy kupieckie z Państwa Kościelnego donoszą, że w Sycylii zaszły znówu niespokojności, skutkiem których, władze, za ledwo przywrócone, musiały częścią ustąpić z urzędowania, częścią kray opuścić. Innych szczegółów owe listy nie udzielają, tak, iż nie wiadomo, gdzie i kiedy zaszły te smutne wypadki, jaki oraz był ich powód. Wątpilibyśmy o całym tém zdarze-

вались на счетъ всего этого случая, еслибъ не говорили о томъ съ достовѣрностію письма отъ заслуживающихъ вѣроятія особъ. По содержанію ихъ заключаютъ, что въ Сициліи произошла общія перемѣна, а по крайней мѣрѣ должна случиться, если присутствіе Неаполитанскаго Короля не усмирить на этомъ островѣ умовъ. (G. C.)

ИСПАНІЯ

Барселона, 11-го Августа.

Англійскіе корабли предназначенные наблюдать берега Каталоніи и Валенціи, вошли въ нашъ портъ и тотчасъ доставили помощь конституціонистамъ. Эскадра состоитъ изъ трехъ-палубнаго корабля *Принцесса Шарлотта* имѣющаго 104 пушки и изъ двухъ палубнаго 80 пушечнаго кораб. *Авангардъ*. На первомъ находится Адмиралъ Р. *Стопфордъ* Командръ всей Англійской силы въ Средиземномъ морѣ, коего постоянное мѣсто кажется Магонъ. Фрегатъ *Баргамъ*, бригъ *Чильдръ*, также и эскадра стоящая въ Мальтѣ, будутъ подъ его начальствомъ. Корабли *Принцесса Шарлотта* и *Авангардъ*, имѣютъ 1,500 чел. сухопутнаго войска, а Адмиралъ уведомилъ проживающаго здѣсь Консула, что это войско находится въ распоряженіи Королевы. Корабль *Авангардъ* немедленно отплылъ въ Вилланеву, гдѣ угрожалъ Карлисты подѣ командою *Тристани* и *Деголлатъ*, которые будучи принуждены отступить, обратились къ Ситіасъ. Какъ только о семъ получено извѣстіе, поспѣшили туда бригъ *Чильдръ* и высадили на землю 300 солдатъ, которые вмѣстѣ съ двумя компаниями артиллеріи и тремя національной гвардіи изъ Барселонны, разбили Карлистовъ, хотя они нѣсколько часовъ упорно зацѣплялись. Напослѣдокъ въ двухъ колоннахъ съ потерей отступили къ Оливелла и Канелласъ. Артиллеристы опять сегодня сюда возвратились. (Сообщающій это, *Journal de Commerce*, случившееся обстоятельство называетъ: „Явнымъ посредничествомъ Англичанъ въ пользу Испанской Королевы.“)

14-го Августа.

Кромѣ Англійской эскадры о прибытіи коей уже донесено, вошли сегодня въ здѣшнюю пристань четыре другихъ военныхъ корабля, и два вооруженныхъ Англійскихъ парохода. (G. C.)

ТУРЦІЯ.

Константинополь, 2-го Августа.

Во время отсутствія *Ферикъ-Паши*, морскими дѣлами управляетъ *Намикъ-Паша*, хотя онъ гораздо лучше могъ быть употребленъ при артиллеріи. Но Турки имѣютъ странное мнѣніе, что кто знаетъ сухопутную службу, долженъ также служить и по морской и на противъ. Однако кажется Султанъ убѣдился, что изъ Турокъ нельзя сдѣлать хорошихъ моряковъ и намѣренъ снабдить свой флотъ особенно Армянами и Греками. До сихъ поръ Раясы плотившіе податъ были свободны отъ военной службы. Но Султанъ рѣшился произвести наборъ, и хочетъ Турецкихъ Грековъ одѣть въ мундиръ. По сему посланы повелѣнія въ Митилень, чтобы взять нѣкоторые число молодыхъ Грековъ въ морскую службу. Молодые эти люди узнавъ о томъ преждевременно, ушли въ горы и образовали мятежныя шайки. По сему первый наборъ неудался. — Въ послѣдніе дни видны были очень многіе патрули и военные отряды, проходившіе по улицамъ столицы и предмѣстій. Чрезвычайный этотъ видъ возбудилъ догадки, что открытъ новый заговоръ или уже и произведенъ. — Чума уменьшается, напротивъ въ Дамаскѣ и Алеппо появилась холера.

— *Times* отъ своего корреспондента въ Константинополь получилъ отъ 2 Августа извѣстіе, что нарочный *Мегмеда-Али* прибылъ съ деньгами, которыя почитали очень важными. Надѣясь, что они не будутъ имѣть желаемого успѣха, Вице-Король дѣлалъ уже военныя приготовленія въ Сиріи и велѣлъ понуждать всѣхъ Мауровъ для сильнѣйшаго укрѣпленія Караманскихъ границъ. Европейскіе Дипломаты кажется строго наблюдаютъ за движеніями *Мегмеда-Али*, ибо наряжены одинъ Россійскій, одинъ Англійскій и одинъ Французскій военные корабли, для слѣдованія за движеніями его флота. Въ Митилень произошли безпорядки, когда тамошніе Греки сопротивились набору рекрутъ для Султана. Турецкій флотъ 30 Іюля былъ при Дарданеллахъ, Египетскій 20 ч. при Тенедосъ.

9-го Августа.

Адмиралъ *Руссенъ* прибылъ въ здѣшнюю столицу. — Дипломатическій Корпусъ опять собрался, но это собраніе неимѣетъ никакой связи съ дѣлами, коихъ въ настоящее время почти незаметно. (A.P.S.Z.)

ИСПАНІЯ.

Барселона, 11 Сіерпня.

Окрѣты англійскіе, предназначенныя до стрѣженія береговъ Каталоніи и Валенціи, вплыли въ нашъ портъ и тотчасъ доставили помощь конституціонистамъ. Эскадра składa się z okrętu o trzech pokładach *Princess-Charlotte*, mającego 104 armaty i z dwupokładowego 80 działowego okrętu *Avant-Garde*. Na pokładzie pierwszego znajduje się Admirał Robert *Stopford*, dowódca całej potęgi angielskiej na morzu Śródziemnym, którego statem stanowiskiem ma być podobno Mahon. Fregata *Bargham*, bryg *Childer*, niemniej эскадра згромаджена въ Мальці, всьштокъ то пойдzie pod jego rozkazy. Окрѣты *Princess-Charlotte* i *Avant-Garde*, mają 1500 ludzi wojska lądowego, i Admirał uwiadomił rezydującego tutaj konsula, że to wojsko jest do rozporządzenia Rządu Królowey. Окрѣт *Avant-Garde* odплылъ беззвѣстне до Villanueva, któremu to miejscu zagrażali Karoliści pod dowództwem znanych *Tristany* i *Degollat*, którzy, będąc zmuszeni do odwrotu, obrócili się ku Sitias. Zaledwo nadeszła o tém wiadomość, poспіeszył tam natychmiast bryg *Childer* i wysadził na ląd 300 żołnierzy, którzy łącznie z dwiema kompaniami artylleryi i trzema kompaniami gwardyi narodowej z Barcelony, pobili Karolistów, chociaż ci przez kilka godzin bronili się uporczywie. Cofnęli się nareszcie ze stratą, w dwóch kolumnach, drogą do Olivella i Canellas. Artylleryści dnia znowu tu powrócili. (Donoszący o tém *Journal du Commerce*, nazywa zaszłą okoliczność: „jawną interwencją Anglików na korzyść Królowey Hiszpańskiej.“)

Dnia 14.

Oprócz эскадры angielskiej, o której przybyciu już pierwей doniesiono, zawinęły dziś do tutejszey przystani, cztery inne okręty wojenne, i dwa uzbrojone angielskie statki parowe. (G. C.)

ТУРСУА.

Konstantynopol, d. 2 Сіерпня.

Podczas nieobecności *Ferik-Baszy*, zarządzają na jego miejscu interesami marynarki *Namik-Basza*, chociaż daleko lepiej mógłby on być użytym przy artylleryi. Lecz Turcy dziwnego są zdania tak, iż, kto zna służbę lądową, musi także służyć w marynarce i przeciwnie. Sułtan jednak powziął zda się przekonanie, iż z Turków zgoła nie może być dobrych marynarzy, a zatem postanowił złożyć flotę swoją szczególniej z Ormian i Greków. Dotąd Rajasowie, którzy płacili haracz, wolni byli od obowiązków wojskowych, lecz dopiero Sułtan powziął wyobrażenie o konskrypcyi i chce do niej pociągnąć Greków Tureckich. Według tego postanowienia rozkazy do Mityleny, dla wzięcia pewney liczby młodych ludzi z rodziny Greckich do służby morskiej. Lecz młodzi Grecy, dowiedziawszy się o tém pierwszy, aniżeli powinni byli, uszli w góry i tam sformowali bandy buntownicze. Tym sposobem pierwsza próba konskrypcyi nie udała się. — W ostatnich dniach widziano nadzwyczaj wiele patrolów i wojskowych oddziałów, przeciągających ulice stolicy i przedmieść. Niezwycaizny ten widok wzbudził domysł, iż musiał być odkryty nowy śpiszek lub już wybuchnął. — Zaraza zmniejsza się, lecz za to wybuchnęła cholera w Damaszku i Aleppie.

— *Times* przez korespondenta pod d. 2 Сіерпня otrzymał wiadomość, że postannik *Mehmeda-Alego* przybył z depeszami, które mają za nader ważne. Spodziewając się, iż one nie będą miały żadnego skutku, Vice-Król czynił już przygotowanie w Syrii i kazał zmuszać wszystkich Мауровъ do lepszego wzmożenia granic Karamanii. Dyplomacy Europejscy pilną zdają się dawać baczość na *Mehmeda-Alego*, gdyż przeznaczone zostały jeden Rossyyski, jeden Angielski i jeden Francuzki okręty wojenne, dla śledzenia poruszeń jego floty. Na Mitylenie zaszły niespokojności, gdy Grecy tamedzni sprzeciwili się zaciągowi rekrutów dla Suлтана. Flotta Turecka d. 30 Lipca była przy Dardanelach, a Egiptaska d. 20 pod Tenedos.

Dnia 9.

Admirał *Roussin*, przybył do tutejszey stolicy. — Ciało dyplomatyczne zebrało się znowu, ale to zebranie nie ma żadnego wpływu na interessa, których w tej chwili prawie nie widać. (A.P.S.Z.)

РАЗНЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Въ письмѣ изъ Константинополя, сообщенномъ въ *Morning Chronicle*, содержатся слѣдующія подробности объясняющія причины послѣдняго распоряженія Оттоманскаго Правительства, на счетъ женщинъ.

Прошлый четвергъ въ полночь въ кварталѣ Одовъ Капуши, послышался крикъ: „пожаръ! пожаръ!“ Непріятный этотъ возгласъ тотчасъ распространился по всему городу, и хотя нигдѣ не было замѣтно ни огня ни дыма, но толпы народа собирались со всѣхъ сторонъ, чтобы остановить мнимый пожаръ. Убѣдясь что нѣтъ никакой опасности, наконецъ узнали, что первая тревога произошла изъ дома купца по прозванію Али-Ага. На вопросъ Кадія на счетъ сего поступка, Али-Ага предъявилъ ему пару башмаковъ, не тѣхъ щегольскихъ, которыя употребляютъ женщины, но грубую мужскую обувь, которую напелъ онъ въ своемъ домѣ. — „Смотрите, сказалъ обращаясь къ Кадію — нога невѣрнаго обезчестила мой гаремъ; тотъ которому принадлежать башмаки вмѣстѣ съ соучастицею своего преступленія, находится въ домѣ моемъ; возмите и отведите его къ Сераскирю, для удовлетворенія обиженнаго супруга!“ — Къ несчастію обвиненіе это оказалось истиннымъ и преступный Христіанинъ, греческій уроженецъ, найденъ въ противозаконныхъ связяхъ съ молодою, прекрасною, гречанкою. Оба пойманы въ самомъ преступленіи и не было возможности оправдаться. — „Знали мы это хорошо, сказала молодая женщина, что любовь наша будетъ для насъ пагубна. Но, мы обрекли себя на смерть. Пускай исполнится надъ нами сила законовъ.“ — И такъ Сераскирь рѣшительно опредѣлилъ смертный приговоръ, и, на слѣдующее утро оба они повѣшены — Грекъ на воротахъ Пармакъ-Капу — гречанка же на воротахъ Балебазаръ. Надъ первымъ прибита доска съ надписью: „Вотъ казнь должствующая постигнуть невѣрнаго, который переступитъ порогъ гарема!“ — надъ другою: „Такова судьба каждой, которая послѣдуетъ примѣру вѣроломной жены Гатиджагъ!“ — На другой день по обыкновенію, трупы брошены въ Босфоръ. — Впрочемъ частыя смертныя казни равно какъ прежде въ Венеціи, кажется не представляютъ непремѣннаго средства къ достаточному обезпеченію мужскихъ правъ. Въ тотъ же самый день, когда колебавшіеся трупы двухъ любовниковъ проникали ужасомъ сердца всѣхъ, полиція поймала другую пару, обвиненную въ такомъ же преступленіи. Одна изъ обвиненныхъ особъ, была въ такомъ самомъ платьѣ, въ какомъ Марсъ и Венера явились некогда въ собраніе боговъ въ Олимпѣ, съ тою разницею, что вмѣсто невидимой сѣти Вулкана, молодого преступника, также Грека, закрывали предъ публикою дверцы кареты, въ которой оба привезены къ Кадію. Оказалось, что женщина была въ супружествѣ съ однимъ знатнымъ человекомъ, и потому оба преступники тайно казнены. Молодой этотъ Грекъ также былъ сынъ богатыхъ родителей и чтобы облегчить приближеніе къ предмету чувствъ своихъ, онъ почелъ лучшимъ принять службу у ея супруга въ должности извозчика. — Эти открытія до той степени увеличили мусульманскую зависть, что цѣна евнуховъ чрезвычайно возвысилась и на рынкѣ невольниковъ, менѣе чѣмъ въ продолженіе недѣли, увеличилась въ трое. Въ слѣдствіе того наступило новое правительственное распоряженіе, чтобы женщины за два часа до захождения солнца возвращались домой; чтобы ни одинъ купецъ не смѣлъ ихъ впускать въ лавку подъ опасеніемъ прикованія за ухо къ дверямъ и проч. — Частые примѣры столь ужасныхъ нарушеній святостей Гарема, также рѣдкіе и неслыханные въ Турціи случаи преступленія самоубійства, которое появлялось начало съ нѣкотораго времени въ столицѣ и въ провинціяхъ, служатъ для благовѣрныхъ мусульманъ непремѣннымъ знакомъ приближенія кончины міра. Въ продолженіе послѣднихъ двухъ недѣль, случились въ зѣлнейшей столицѣ три примѣра самоубійства между Турками. Одинъ изъ нихъ по своей странности могъ бы даже обратить вниманіе Англійскихъ аматоровъ. Нѣкто Мегмедъ-Эффенді, погруженный въ глубокую печаль, отправился на баркѣ прогуливаться по Босфору. Жалуясь гребцу на несносной жаръ онъ снялъ все свое платье до рубашки и шараваровъ. Выкуривъ трубку снялъ онъ и остальное, и не смотря на всѣ сопротивленія скромнаго гребца, опять набилъ трубку и началъ курить ее нагой. Наконецъ вскочивъ съ мѣста, на которомъ сидѣлъ, вскричалъ: „не могу болѣе терпѣть этого жара: развѣ вода Босфора можетъ прохладить меня!“ — и бросился въ море, котораго быстрыя воды тотчасъ поглотили его. (Т. Р.)

ROZMAITE WIADOMOŚCI.

Въ одномъ листѣ изъ Константинополя, ogłoszonymъ въ *Morning Chronicle*, читаемыя слѣдующія подробности, которые объясняютъ намъ побудки послѣдняго распоряженія Оттоманскаго Рządu въ предмѣице женщинъ.

„Презшлаго чwartku, śród nocy, w kwartale Odown Kapuszy, dał się słyszeć odgłos: „gore! gore!“, Złowieszczy ten okrzyk wkrótce rozszedł się po całym mieście, i, chociaż z minaretów nigdzie nie można było dostrzedz ognia ani dymu, tłumy ludu zewsząd się zbiegały, dla sprzeciwienia się postępowi mniemanego pożaru. Przekonawszy się, iż niemasz żadnego niebezpieczeństwa, dowiedziano się, iż pierwszy odgłos trwogi dał się słyszeć z domu kupca nazwiskiem Ali Aga. Na zapytanie Kadego względem pobudek tego kroku, Ali Aga okazał mu parę trzewików: nie owych delikatnych pantofli, które ukrywają drobne nóżki kobiet, ale grube obówie męzkie, które w domu swoim znalazł. — „Patrzcie rzekł do Kadego — noga niewiernego znieważyla mój harem; ten, do którego trzewiki te należą, razem z współniczką swojej zbrodni, znajduje się w moim domu; schwytaście ich i zaprowadźcie przed Seraskiera, ażeby stało się zadość krzywdzie obrażonego małżonka!“ — Nieszczęściem, oskarżenie to okazało się prawdziwem i występny chrześcianin, rodem grek, znaleziony został w przeciwnych prawu stosunkach z jedną młodą, rzadkiej piękności greczynką. Oboje schwytani zostali na gorącym uczynku, i nie było możliwości uniewinnienia się. — „Wiedzieliśmy to dobrze, rzekła młoda kobieta, iż miłość nasza nas zgubi. Ale, wzięliśmy się też na śmierć. Niech się stanie zadość woli prawa.“ — Jakoż, wyrok śmierci wyrzeczony przeciwko nim został niezwłocznie przez Seraskiera, i, następującego poranku, obaj zostali powieszani — grek na bramie Parmak Kapu — greczynka zaś na bramie Balebazar. — Nad pierwszym przybito deskę z napisem: „Oto jest kara, czekająca niewiernego, który przestąpi próg Haremu!“ — Nad drugą zaś: „Takiż los czeka każdej, która pójdzie za przykładem wiarodolnej żony Hatidżah!“ — Nazajutrz, według zwyczaju, oba trupy wrzucone zostały do Bosforu. — Często wszakże kary śmierci, również jak niegdyś w Wenecyi, nie zdają się być niechybnym środkiem dostatecznego zabezpieczenia praw męzkowskich. Tegoż samego dnia, w którym kołyszące się trupy dwójga kochanków przerażały strachem serca wszystkich, policya schwytała inną parę, teyże zbrodni winną. Jedna ze stron oskarżonych, była w takim samym ubiorze, w jakim Mars i Wenera stawili się niegdyś przed zgromadzeniem bogów w Olympie, z tą różnicą, iż zamiast niewidzialnej sieci Wulkana, młodego winowajcę, także greka, zakrywały przed oczami publiczności żaluzye karety, w której oboje przywiezieni zostali do Kadego. Okazało się, iż kobieta ta była żoną jednego znakomitego człowieka, i z tego powodu obaj winni straceni zostali tajemnie. Młody ten grek, był także synem bogatych rodziców, i, dla zbliżenia się do przedmiotu swoich westchnień, nie znalazł lepszego środka, jak wejść do służby jey małżonki, w obowiązku woźnicy. — Odkrycie do tego stopnia zazdrość muzułmańską zwiększyły, iż cena eunuchów niezmiernie się podniosła, i, na rynku niewolniczym, mniej niż w tydzień czasu, zwiększyła się we tróynasób. — Skutkiem ich także jest nowe rozporządzenie rządowe, ażeby kobiety na dwie godziny przed zachodem słońca wracały do domów; ażeby żaden kupiec nie ważył się ich puszczać do sklepu, pod obawą przybicia za ucho do drzwi i t. p. — Często przykłady tak oburzającego naruszania świętości Haremu, tudzież rzadkiego i prawie niesłychanego w Turcech występku samobójstwa, które od niejakiego czasu tak w stolicy, jak i na prowincyach zjawiać się zaczęło, są w oczach prawowiernych muzułmanów najsilniejszym znakiem blizkiego końca świata. W ciągu ostatnich 2-ech tygodni, zdarzyły się w tutejszej stolicy trzy przykłady samobójstwa pomiędzy Turkami. Jeden z nich, oryginalnością swoją, mógłby nawet zasłużyć na uwagę amatorów angielskich. Niejaki Mehmed Effendi, w głębokim pogrążony smutku, udał się w barce na przejażdżkę po Bosforze. Uskarżając się przed wiosłarzem na nieznosność upału, zrzucił kolejno całą swoją odzież, aż do koszuli i szarawarów. Wypaliwszy jeszcze jedną fajkę, zjął i to ostatnie pokrycie, i, pomimo wszelkich protestacyi wstydliwego wiosłarza, nałożył znowu fajkę i zaczął palić ją w stanie natury. Nakoniec powstał nagle z miejsca, na którym siedział, zawołał. „Niemogę dłużej znieść tego gorąca: tylko woda Bosforu może mnie ochłodzić!“ — i wkończył do morza, którego bystre wały wnet go pochłonięły. (T. P.)